

Turkije-Turks

Leer- en werkboek

Deel I

Tonyukuk Ersoy
Petra van Dongen

instituut voor
TURKSE STUDIES

ITS Serie van Turkse Studies

Auteurs: Tonyukuk Ersoy en Petra van Dongen
Copyright foto's: Petra van Dongen
Foto voorblad: Tegelpaneel bij metrostation in Istanbul
Foto achterblad: Galatabrug, Istanbul
Illustraties: Digibody
Druk: Pumbo.nl
Website: www.turkijeturks.com

Ondanks alle zorg die besteed is aan de samenstelling van de tekst kunnen de auteurs geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

juli 2015
eerste druk

ISBN 978-94-92182-41-8
NUR 630

Voorwoord

Tijdens onze studie Turkse taal en cultuur aan de Universiteit Utrecht werkten wij met de *Leergrammatica van het Turkije-Turks*, een boek dat is geschreven door onze docenten dr. H.P.A. (Hans) Theunissen en drs. M.K. (Kadir) Türkmen. In deze leergrammatica wordt de grammatica van het Turkije-Turks uitgebreid behandeld.

Na afronding van onze studie zijn wij – zonder dat we het van elkaar wisten – gaan werken als docent Turks bij verschillende instanties, zoals bij een Volksuniversiteit. Een aantal jaren later kwamen we elkaar tegen. Tijdens ons gesprek kwam naar voren dat wij geen van beiden over materiaal beschikten dat we geschikt vonden voor onze cursussen. We hadden ieder ons eigen lesmateriaal gemaakt. We besloten ons materiaal te vergelijken en samen te werken, hetgeen uiteindelijk resulteerde in dit leer- en werkboek.

Wij zijn ons ervan bewust dat er al divers materiaal voor het leren van de Turkse taal op de markt is. Waarom dan een nieuw boek? Nederlanders vinden het Turks over het algemeen een moeilijke taal om te leren, vooral vanwege de verschillende grammaticaregels. In dit boek worden deze regels stap voor stap behandeld, zodat de cursist gaandeweg inzicht krijgt in de manier waarop de Turkse taal is opgebouwd. Daarnaast kan het boek gebruikt worden als naslagwerk. Wij vinden het belangrijk om een lesmethode op de markt te brengen, die niet alleen aan de eisen van de cursisten voldoet, maar die ook past bij de manier waarop wij onze lessen verzorgen. Dit boek is het resultaat van de kennis die wij bij onze studie hebben verworven, de kennis die wij hebben opgedaan tijdens het schrijven en ontwikkelen van onze lesmethode, en de ervaring die wij hebben verkregen tijdens het lesgeven. Wij zijn ervan overtuigd dat wij hiermee een aanvulling leveren op de reeds bestaande lesmethodes.

Dit boek is het eerste van een reeks. Wij hebben ervoor gekozen om in de verschillende delen een niet al te grote hoeveelheid grammatica te behandelen, maar een goede uitleg te geven en genoeg oefeningen. Oefening baart kunst en dat is ook gebleken uit onze ervaring.

Onze cursisten hebben de afgelopen jaren gewerkt met de diverse conceptversies. Wij zijn allen dankbaar voor hun kritische noten, op- en aanmerkingen, en vragen om nadere uitleg. Dankzij al deze bijdragen konden wij ons materiaal verbeteren.

Dit boek is geschikt voor iedereen die Turks wilt leren, ongeacht het niveau. Cursisten die dit boek hebben doorgewerkt, beschikken over een redelijke woordenschat, hebben een goed beeld van hoe de taal in elkaar zit, kunnen een simpele conversatie voeren en kunnen constructies en woorden herkennen in een gesprek tussen Turkssprekenden.

De auteurs

Inhoudsopgave

Inleiding.....	7
Les 1: <i>Abece</i> – het Turkse alfabet.....	9
Kenmerken van het Turkse alfabet.....	10
De Turkse keuken.....	15
Les 2: Meervoud – <i>Er</i>	16
Persoonlijke voornaamwoorden.....	17
Les 3: Aanwijzende voornaamwoorden.....	20
Vraagzinnen.....	22
Mustafa Kemal Atatürk.....	26
Les 4: De vijfde naamval – <i>DE</i>	27
Les 5: Het koppelwerkwoord ‘zijn’.....	32
Het achtervoegsel – <i>İ</i>	36
De ontkennende vorm van ‘zijn’.....	37
Vraagzinnen.....	37
Les 6: Werkwoorden: de gebiedende wijs.....	41
Bulgur Çorbası.....	45
Les 7: De derde naamval –(<i>y</i>) <i>E</i>	46
Les 8: Klinkerharmonie en medeklinkeraanpassing.....	50
– <i>CE</i> bij talen.....	50
– <i>CI</i> bij beroepen.....	51
Turken en feesten.....	55
Les 9: De vierde naamval –(<i>y</i>) <i>İ</i>	56
Onbepaald meervoud.....	60
Les 10: Werkwoorden: de tegenwoordige tijd – <i>İyor</i>	61
Les 11: Vragende voornaamwoorden.....	66
Focuspositie.....	71
Les 12: De zesde naamval – <i>DEn</i>	72
Het hulpwerkwoord <i>İstemek</i>	75
Les 13: Telwoorden.....	77
Rangtelwoorden.....	79
Les 14: De tweede naamval –(<i>n</i>) <i>İn</i>	82
Les 15: Naamwoordgroep van bezit.....	86
Les 16: <i>VAR</i> en <i>YOK</i>	92
Hebben.....	95
Yan.....	99
Les 17: Bijvoeglijke naamwoorden.....	100
Kleuren.....	101

Yaş.....	104
Les 18: Werkwoorden: de vragende vorm <i>mî</i>	106
Yunus Emre.....	112
Les 19: Werkwoorden: de ontkennende vorm <i>-mE</i>	113
Werkwoorden: de ontkennende vragende vorm.....	115
Les 20: Tijdsaanduiding.....	116
Klokkijken.....	119
Herhalingsoefeningen.....	123
Vertalingen lees oefeningen.....	130
Antwoorden oefeningen.....	134
Antwoorden herhalingsoefeningen.....	147
Overzicht grammatica.....	149
Bijlage I: Woordsoorten.....	156
Bijlage II: Zinsdelen.....	157
Bijlage III: Schema naamvallen.....	158
Bijlage IV: Schema bezitsachtervoegsels.....	159
Bijlage V: Schema persoonsuitgangen ‘zijn’.....	160
Bijlage VI: Zinsvolgorde.....	161
Bijlage VII: Interpunctie.....	163
Woordenlijst Turks-Nederlands.....	164
Woordenlijst Nederlands-Turks.....	172
Register.....	180
Geraadpleegde literatuur.....	182
